

Latvijas Republikas tiesībsargs

Baznīcas iela 25, Rīga, LV-1010, tālr.: 67686768, e-pasts: tiesibsargs@tiesibsargs.lv, www.tiesibsargs.lv

Rīgā

14.01.2026. Nr. 1-5/6

Biedrībai “Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamera”
info@litrk.lv

Pārtikas tirgotāju asociācijai
noris.kruzitis@tirgotaji.lv

Lauksaimniecības organizāciju sadarbības padomei
losp@losp.lv

Latvijas Pārtikas uzņēmumu federācijai
info@lpuf.lv

Latvijas Iepakojuma asociācijai
packaging@packaging.lv

Par iepakojuma dizaina un funkcionalitātes pilnveidi

Godātie uzņēmēji – nozaru pārstāvji!

Tiesībsarga birojs Latvijā veicina privātpersonu cilvēktiesību aizsardzību un sekmē vienlīdzīgas attieksmes principa ievērošanu un jebkāda veida diskriminācijas novēršanu.

Latvijā ir vairāk nekā 12 000 cilvēku, kuri, daļēji vai pilnībā zaudējot redzi, kļuvuši par cilvēkiem ar invaliditāti. Līdz ar to šie cilvēki zaudējuši arī 70-80% no iespējām uztvert informāciju un lielā mērā viņiem zudušas patstāvīgas rīcības iespējas. Veicot tiesībsardzes pienākumus un tuvāk iepazīstot cilvēku ar redzes traucējumiem ikdienu, secināju, ka Latvijā cilvēki ar šādiem traucējumiem ikdienā saskaras ar nozīmīgu problēmu – būtiskiem ierobežojumiem droši atpazīt un atšķirt dažādas preces un produktus pēc iepakojuma. Šī ļoti nozīmīgā barjera liedz viņiem pilnvērtīgi un patstāvīgi iegādāties un izmantot preces, kas vairumam cilvēku šķiet

pašsaprotami. Ierobežojumi īstenot pamatvajadzības skar gan pārtikas produktu, gan sadzīves preču iegādi, jo šo preču iepakojumi bieži ir vizuāli līdzīgi un bez ar tausti atpazīstamām pazīmēm.

Universālais dizains nozīmē risinājumus, kas ir ērti, droši un saprotami visiem sabiedrības locekļiem – neatkarīgi no vecuma, veselības stāvokļa vai funkcionālajām spējām. Ikvienam cilvēkam ir tiesības patstāvīgi iegādāties un izmantot preces, tostarp spēju atšķirt produktu veidus pēc iepakojuma.

Aicinu Jūsu organizācijas uzrunāt savus biedrus un aicināt Latvijas uzņēmumus, izstrādājot jaunu produktu iepakojuma dizainu, rīkoties sociāli atbildīgi un pievērst pastiprinātu uzmanību universālā dizaina principu ieviešanai iepakojumu ražošanā, īpaši attiecībā uz produktu iepakojuma atpazīstamību cilvēkiem ar redzes traucējumiem.

To iespējams paveikt dažādos veidos, piemēram:

- izmantot taktilus elementus (piemēram, reljefu apzīmējumu vai virsmas atšķirības);
- ieviest marķējumu Braila rakstā vai citus atpazīstamus elementus;
- nodrošināt, ka informācija par produktu ir pieejama digitāli, piemēram, ar QR kodiem un audio aprakstiem.

Vienlaikus aicinām tirgotājus tirdzniecības vietās ar izpratni izturēties pret cilvēkiem, kas lieto tālruņus informācijas ieguves vajadzībām. Cilvēki ar redzes traucējumiem saņem regulārus aizrādījumus par fotografēšanu tirdzniecības vietās. Taču vājredzīgi cilvēki, nevarot saskatīt cenu zīmes, tās nofotografē un pietuvina. Vēršu uzmanību, ka šie cilvēki citādi nevar iegūt informāciju un izdarīt informētu izvēli preču un produktu iegādē.

Iniciatīvas, kas vērstas uz dažādu cilvēku vajadzībām, ne tikai uzlabo cilvēku ar redzes traucējumiem dzīves kvalitāti, bet arī stiprina uzņēmuma sociālo atbildību un reputāciju.

Es personīgi un Tiesībsarga biroja speciālisti sadarbībā ar šo cilvēku interešu pārstāvniecības organizācijām ir gatavas sniegt konsultatīvu atbalstu uzņēmējiem, iepakojumu ražotājiem un tirdzniecības vietām par minētajiem jautājumiem.

Kopīgi veidojot iekļaujošu vidi, mēs veicinām sabiedrības līdzdalību un vienlīdzīgas iespējas visiem.

Pateicos ikvienam Latvijas uzņēmējam un organizācijai, kas jau šobrīd veic atbildīgu darbu cilvēku ar invaliditāti interesēs.

Ar cieņu

tiesībsardze

Karina Palkova